

Ο ΠΕΡΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ Ή ΟΥΣΙΟΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΝΟΜΟΣ

ΜΙΚΑΕΛΑ ΠΑΣΙΑΡΔΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ Α΄
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εισαγωγή

Από την δεκαετία του '90 η Κυπριακή έννομη τάξη προνόησε για την περίθαλψη ανηλίκων και καταδικασθέντων προσώπων σε κέντρα απεξάρτησης και αποτοξίνωσης νομοθετώντας τον Νόμο 57(I)/92, ο οποίος ωστόσο ουδέποτε τέθηκε σε εφαρμογή. Η επιδείνωση του προβλήματος της χρήσης ναρκωτικών ουσιών, επέβαλε νέα μέτρα και νέες προσεγγίσεις στήριξης και αρωγής σε άτομα που διώκονται και αντιμετωπίζουν κατηγορίες για αδικήματα που είναι συναρτημένα με την χρήση ουσιών.

Σε αυτή την σύντομη παρουσίαση στόχος είναι να επεξηγηθεί με απλό και ευρέως κατανοητό τρόπο η ισχύουσα νομοθεσία, οι προκλήσεις και οι επιλογές που προσφέρει το σύγχρονο σύστημα δικαιοσύνης και να τεθούν οι προβληματισμοί που υφίστανται μέσω της εφαρμογής του Νόμου.

Ο Νόμος 41(I)/16 τέθηκε σε ισχύ με την δημοσίευσή του στην Ε.Ε.Δ στις 15/4/16 και σκοπό έχει την ρύθμιση της διαδικασίας που ακολουθείται για σκοπούς έκδοσης διατάγματος θεραπείας σε κατηγορούμενους χρήστες η ουσιοεξαρτημένους σε Κέντρα Θεραπείας καθώς και τις αρμοδιότητες των κέντρων αυτών. Στην ουσία θεσμοθετείται η δυνατότητα του Δικαστηρίου, κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις και με την σύμφωνη γνώμη του Αιτητή, ως θα αναλυθεί κατωτέρω, να παραπέμπει τον/την κατηγορούμενο σε κατάλληλο κέντρο θεραπείας αντί της επιβολής άλλης ποινής.

Πεδίο Εφαρμογής

Σύμφωνα με το Άρθρο 6 του Νόμου «Κατηγορούμενος» ο οποίος ισχυρίζεται ότι είναι **χρήστης** δηλαδή πρόσωπο το οποίο κάνει συστηματική ή περιοδική χρήση ή κατάχρηση εξαρτησιογόνων ουσιών, με συνυπάρχουσα μικρού βαθμού έκπτωση στην προσωπική, εργασιακή, οικογενειακή και κοινωνική λειτουργικότητα του, ή **ουσιοεξαρτημένος** δηλαδή πρόσωπο το οποίο κυριαρχείται από την έντονη ανάγκη λήψης ελεγχόμενων εξαρτησιογόνων ουσιών με συνυπάρχουσα μεγάλου βαθμού έκπτωση στην προσωπική, εργασιακή, οικογενειακή και κοινωνική λειτουργικότητά του, δύναται να Αιτηθεί στο Δικαστήριο την έκδοση Διατάγματος Θεραπείας.

Διαδικασία

Όπως γίνεται αντιληπτό από το περιεχόμενο του Άρθρου 6 δύναται να Αιτηθεί την έκδοση διατάγματος κατηγορούμενο πρόσωπο ενώπιον Επαρχιακού Δικαστηρίου, για αδικήματα που τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης μέχρι δέκα χρόνια, εξαιρουμένων των αδικημάτων της εισαγωγής, εμπορίας και κατοχής με σκοπό την προμήθεια ελεγχόμενου φαρμάκου.

Σύμφωνα με το Άρθρο 7 του Νόμου, στην περίπτωση που ο Αιτητής/κατηγορούμενος είναι ανήλικος, η Αίτηση δύναται να υποβληθεί είτε από τον ίδιο , είτε από εκπρόσωπο δηλαδή γονέα, Επίτροπο, κηδεμονικό λειτουργό ή διαχειριστή και σε περίπτωση που δεν υποβληθεί Αίτηση από οποιονδήποτε, το Δικαστήριο δύναται αυτεπάγγελα να εκδώσει τέτοιο διάταγμα, αφού γνωματεύσει σχετικά η Συμβουλευτική Επιτροπή.

Εκκρεμούσης της απόφασης για έκδοση ή μη διατάγματος Θεραπείας, το Δικαστήριο δύναται να διατάξει την κράτηση ενήλικου κατηγορούμενου σε ασφαλή τόπο (π.χ. φυλακές) και την κράτηση ανήλικου κατηγορούμενου σε χώρο ασφαλούς νοσηλείας που ορίζεται με διάταγμα του Υπουργού.

Μετά την υποβολή του Αιτήματος, το Δικαστήριο καθυκόντως παραπέμπει το θέμα ενώπιον της Συμβουλευτικής Επιτροπής

Συμβουλευτική Επιτροπή

Με τον Νόμο ιδρύεται Συμβουλευτική Επιτροπή η οποία λειτουργεί συμβουλευτικά προς το Δικαστήριο υποβάλλοντας την γνωμάτευση της για σκοπούς έκδοσης διατάγματος θεραπείας σε κατηγορούμενους χρήστες ή ουσιοεξαρτημένους.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή απαρτίζεται από ένα εκπρόσωπο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ως πρόεδρο, ένα διοικητικό λειτουργό του Υπουργείου Υγείας, που ορίζεται από τον Υπουργό, και ένα εκπρόσωπο του Αντιναρκωτικού Συμβουλίου Κύπρου.

Τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο κατόπιν Πρότασης του Υπουργού για περίοδο τριών (3) χρόνων η οποία υποβάλλεται πριν τη λήξη της θητείας της Συμβουλευτικής Επιτροπής, και για κάθε μέλος ορίζεται αντικαταστάτης. Απαρτία αποτελούν τα τρία μέλη της Επιτροπής ή οι αναπληρωτές τους και οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία.

Αρμοδιότητες της Συμβουλευτικής Επιτροπής

Η Συμβουλευτική Επιτροπή, είναι αρμόδια να υποβάλει τη γνωμάτευσή της προς το δικαστήριο δηλαδή την αιτιολογημένη και επιστημονικά τεκμηριωμένη έκθεση της στην οποία αναφέρονται το ψυχοκοινωνικό ιστορικό, η διαγνωστική εκτίμηση της ψυχικής υγείας, οι θεραπευτικές ανάγκες και το αδίκημα για το οποίο το πρόσωπο κατηγορείται.

Για να μπορέσει η Επιτροπή να ετοιμάσει γνωμάτευση, σύμφωνα με το Άρθρο 5,

(α) αξιολογεί, μετά από προσωπική συνέντευξη, τον Αιτητή και σε περίπτωση που ο Αιτητής είναι ανήλικος, παρέχει το δικαίωμα στον εκπρόσωπό του να ακουστεί πριν από την ετοιμασία της γνωμάτευσής·

(β) λαμβάνει υπόψη την αιτιολογημένη έκθεση του Κέντρου Θεραπείας (τα οποία Κέντρα καθορίζονται από την Αρχή Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων Κύπρου) ως προς το κατά πόσο ο κατηγορούμενος μπορεί να γίνει αποδεκτός από το Κέντρο Θεραπείας και κατά πόσο το ίδιο το Κέντρο μπορεί να παράσχει θεραπεία προς το συγκεκριμένο άτομο.

(γ) ζητά για σκοπούς συνδρομής στην άσκηση των αρμοδιοτήτων της-

(i) έκθεση αξιολόγησης από ψυχίατρο των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας, ή/και

(ii) έκθεση αξιολόγησης από κυβερνητικό ιατρό άλλης ειδικότητας, ή/και

(iii) την άποψη εμπειρογνομόνων ή άλλων ειδικών σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο θέμα ή έκθεση αξιολόγησης από αυτούς.

Με την γνωμάτευση η Επιτροπή υποδεικνύει τεκμηριωμένα προς το Δικαστήριο το κατάλληλο Κέντρο Θεραπείας για τον συγκεκριμένο Αιτητή.

Διάταγμα Θεραπείας

Το δικαστήριο αφού λάβει υπόψη το περιεχόμενο της γνωμάτευσης της Συμβουλευτικής Επιτροπής και όλες τις περιστάσεις της υπόθεσης, περιλαμβανομένης της φύσης του αδικήματος, του χαρακτήρα και του ιστορικού του κατηγορούμενου χρήστη ή ουσιοεξαρτημένου αποφασίζει ως προς την έκδοση ή μη διατάγματος θεραπείας. Σε περίπτωση που το Δικαστήριο προχωρεί στην έκδοση διατάγματος θεραπείας η εκδίκαση της υπόθεσης αναβάλλεται μέχρι την ολοκλήρωση της θεραπείας στο Κέντρο Θεραπείας που έχει παραπεμφθεί. Η θεραπεία διαρκεί τουλάχιστον τρεις (3) μήνες και δύναται να παραταθεί για περίοδο που δεν υπερβαίνει συνολικά τους είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

Για την εφαρμογή διατάγματος θεραπείας ο κατηγορούμενος Αιτητής υποχρεούται σωρευτικά να-

(α) Παρουσιαστεί στο Κέντρο Θεραπείας το οποίο καθόρισε το Δικαστήριο εντός σαρανταοχτώ ωρών (48) ωρών από την έκδοση του διατάγματος θεραπείας,

(β) να αποδεχθεί ότι θα τηρεί πιστά το περιεχόμενο του θεραπευτικού συμβολαίου,

(γ) να συμμορφώνεται με τις συστάσεις του Κέντρου Θεραπείας που αφορούν στη θεραπεία του.

Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται ξανά της υπόθεσης με την ολοκλήρωση του θεραπευτικού προγράμματος από τον Κατηγορούμενο και την τήρηση του θεραπευτικού συμβολαίου. Ο/η δικαστής έχει την διακριτική ευχέρεια να απαλλάξει τον κατηγορούμενο χωρίς την επιβολή οποιασδήποτε ποινής, ή να επιβάλει οποιαδήποτε ποινή θεωρεί κατάλληλη υπό τις περιστάσεις.

Στην περίπτωση όμως, που ο κατηγορούμενος παραβιάσει οποιοδήποτε όρο του θεραπευτικού συμβολαίου, παρουσιάζεται αμέσως ενώπιον του Δικαστηρίου το οποίο επιλαμβάνεται της υπόθεσης.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

